

Motala 2015-08-24

Motala kommun
Kommunstyrelsen
591 86 Motala

Remissvar över Mark- och bostadsförsörjningsprogram Motala kommun Remissupplaga 2015-06-16

Naturskyddsföreningen i Motala lämnar nedanstående synpunkter på remiss avseende Marks- och bostadsförsörjningsprogram, Motala kommun.

ALLMÄNT OM FRAMTAGET REMITTERAT FÖRSLAG

Naturskyddsföreningen i Motala noterar att förslaget är framtaget av Stadsbyggnadsenheten med deltagande av en särskild "Expertgrupp" i vilken Naturskyddsföreningen inte ingått. Naturskyddsföreningen har inte heller utsetts som remissinstans och det är därför vi först i mitten av augusti 2015 uppmärksammat denna remiss. Då vi arbetar på ideell basis begränsar detta vår tid att studera förslaget.

1. Sammanfattning

Naturskyddsföreningen i Motala anser förslaget avseende Mark- och bostadsförsörjningsprogram Motala kommun behöver kompletteras enligt följande:

- Utveckla, konkretisera och tydliggör målen för kommunens bostadsförsörjning och hur dessa ska uppnås.
- Av kommunens Mark- och bostadsförsörjningsprogram måste det framgå vilka mål kommunen har gällande det nationella målet "*minskad klimatpåverkan*" och hur dessa ska uppnås.
- Kommunen måste konkretisera sina mål för att värna om och utveckla ekologisk hållbarhet. En del i detta bör vara säkrare gång- och cykelvägar samt utbyggnad av cykelbanor som bygger samman kommunens större tätorter.
- Tillämpa redan existerande riktlinje som framförs i översiktsplanen 2006 att inte fullfölja bostadsprojekt när dessa visar sig medföra en betydande miljöpåverkan. Naturskyddsföreningen kräver att planeringen för bostadsexploatering i området Djurkälla, Kårsby och Bromma avslutas omgående med tillämpning av angiven riktlinje.

2. Lagkrav

Enligt Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska Motala kommun med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Av lagen framgår att planeringens syfte ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatsperiod.

I lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar anges det minimum av innehåll som riktlinjerna för den kommunala bostadsförsörjningen ska omfatta. Av riktlinjerna för mark- och bostadsförsörjningen ska det framgå hur kommunen avser att gå till väga för att nå sina uppsatta mål. Enligt förarbetena till lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (prop. 2012/13:178) anger regeringen att riktlinjerna exempelvis kan innehålla planerade insatser, såsom metoder, medel, strategier och specifika åtgärder som kommunen planerar för att nå de uppsatta målen. Regeringen tydliggör att de kommunala riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpning av 2 kap. 3 § PBL och att det därför är lämpligt att kommunen i dessa riktlinjer tar hänsyn till sådana för bostadsförsörjning relevanta nationella och regionala mål, planer och program. I riktlinjerna ska således hänsyn tas till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden. Förutom en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelsen, grönområden och kommunikationsleder ska kommunen via dessa riktlinjer främja bl.a. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

3. Relevanta nationella och regionala mål

Föreliggande remitterat förslag fångar visserligen upp och beskriver det nationella miljömålet "*God bebyggd miljö*", men tar inte upp vare sig "*begränsad klimatpåverkan*" eller "*giftfri miljö*" och ordet *kultur* går över huvud taget inte att finna i dokumentet.

Enligt Länsstyrelsen i Östergötland tas områden med rekreativvärden i anspråk i allt högre omfattning vid planering och byggande inom länet. De ekosystemtjänster som grönområden tillhandahåller, exempelvis rekreativ- och naturvärden, kan då få stå tillbaka för exploatering. Inget av denna problematik tas specifikt upp i Mark- och bostadsförsörjningsprogrammet. Motala kommuns förslag berör över huvud taget inte de mellankommunala och regionala förhållandena och de få riktlinjer som beskrivs i förslaget anser vi är alltför vaga och allmänt utformade.

3.1 KONKRETISERADE MÅL OCH UPPFÖLJNING

Om Motala kommun ska kunna leva upp till lagstiftarens intentioner avseende kommunernas bostadsförsörjningsansvar, behöver kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet konkretiseras. Kommunen behöver tydliggöra hur man tänkt sig uppnå sina mål genom att redogöra för sina strategier, medel, metoder och åtgärder.

3.2 MINSKAD KLIMATPÅVERKAN

Vi anser det självklart att klimatfrågan måste finnas med i Motala kommuns riktlinjer för mark- och bostadsförsörjningen. Alla måste vi dela ansvaret för ett hållbart samhälle, inte minst för kommande generationers skull. Vi kan inte fortsätta att bygga på platser där utbyggd samhällsservice och kollektivtrafik saknas och är svår att etablera. I riktlinjerna bör planernas klimatpåverkan framgå och alltid beskrivas. Fokus på minskad negativ klimatpåverkan måste ha hög prioritet.

3.3 GÅNG- OCH CYKELVÄGAR

Under rubriken "Ekologisk hållbarhet" anges följande i förslaget: "Kommunen ska i sin planering se till att de boende får tillgång till en god vardagsmiljö i form av grönområden, tillgänglighet till vattennära miljöer, motionsområden mm." Till detta vill Naturskyddsföreningen tillägga följande: Gång- och cykeltrafikanter samsas ofta idag om samma utrymme, och markeringar för att skilja dem åt saknas i många fall. Vi måste säkra gångbanorna och se till att dessa blir skilda från cykeltrafik. Men vi behöver samtidigt få fler att avstå från bilen och använda cykeln. Därför behöver cykelbanor byggas ut så de även täcker förbindelserna Motala – Borensberg, Motala – Vadstena och Motala - Nykyrka. Säkerheten på cykelvägarna behöver förstärkas med ett säkerhetsprogram där bl.a. höga asfaltkanter tas bort och gropar och sprickor åtgärdas etc. Attraktiva natur- och friluftsområden, vattennära miljöer, motionsområdet etc. bör via utbyggda säkra gång- och cykelvägar knytas ihop med befintliga och nya bostadsområden.

4. Bedömning av betydande miljöpåverkan

I kapitel "Bostadspolitiska mål och ambitioner", tar förslaget upp stadsvisionens mål om ökat antal invånare för Motala vilket innebär att det under den kommande 15-årsperioden behöver ca 1200 nya bostäder tillkomma. Detta mål ställer stora krav på kommunens planeringsberedskap. I detta sammanhang nämns i förslaget svårigheten att upprätta detaljplaner i "känsliga lägen som ställer särskilda krav på bebyggelsens utformning". Här står det sedan i förslaget följande: "Då bör kommunen så långt möjligt och efter vad som är ekonomiskt försvarbart upprätta planprogram och utreda förutsättningarna för att bebygga aktuella områden så att detaljplaneprocessen kan göras så kort som möjligt och byggherrarna kan få god information om förutsättningarna för de olika projekten". Här anser vi det viktigt att påpeka att marknadskrafterna inte bör tillåtas härja fritt, utan att exploatörernas intresse ska balanseras mot det allmännas intresse. I Översiktsplan 2006, sid 92, finns en riktlinje angiven i en markerad faktaruta enligt följande:

"Detaljpaneläggning fullföljs inte för bostadsobjekt som visar sig kunna medföra en betydande miljöpåverkan.

När detaljpaneläggning aktualiseras för prövning av bostadsändamål skall, i ett inledande skede av detaljplaneprocessen, behovet av miljöbedömning utredas. Behovet styrs bland annat av den specifika platsens förutsättningar och känslighet samt förhållandena i omgivningen.

I de fall processen inleds med ett programskede, är det där lämpligt att göra utredningar och inventeringar till underlag för en preliminär bedömning huruvida betydande miljöpåverkan kan antas uppstå. Om förhållandena synliggörs i ett så tidigt skede av planeringsprocessen kan förutsättningarna vara goda att finna alternativa lösningar som reducerar de negativa konsekvenserna.

Om det i detaljplaneprovningen visar sig att bostadsprojektet kan medföra en betydande miljöpåverkan så bör lämpligen planläggningen avbrytas. Däremot kan starka motiv finnas att fullfölja en planläggning trots betydande miljöpåverkan, när det gäller annan markanvändning som t ex infrastruktur och bullerstörande anläggningar."

I föreliggande förslag till Mark- och bostadsförsörjningsprogram för Motala, kapitel "Bostadspolitiska mål och ambitioner", står det följande: "Privata fastighetsägare i Bromma/Kärsby har tidigare visat intresse för att utveckla sina fastigheter i strandnära läge för ytterligare bostadsbebyggelse. Kommunen gjorde under 2014 ett markförvärv i Brommaområdet som ger kommunen möjlighet att ta initiativ och vara aktiv part i utvecklingen av området". I bilaga anges dessutom bostadsprojekt där man skriver följande: "Kommunen har förvärvat en fastighet för exploatering i området (Kärsby/Bromma) och det finns även privata fastighetsägare som visat intresse att exploatera sina

fastigheter. I nuläget pågår en studie hur området lämpligast skall få väganslutning till RV 50 och staden.” **Detta är anmärkningsvärt inte minst då faktum är att kommunen saknar ett klart exploateringsbeslut för området.**

Naturskyddsföreningen har i både debattartiklar i MVT och yttrande till Länsstyrelsen i Östergötland i samband med utvidgat strandskydd påtalat kommunens bestämmelse om att planläggningen inte ska fullföljas och i stället avbrytas då det visar sig att bostadsprojektet kan medföra en betydande miljöpåverkan. Naturskyddsföreningen har framfört starka argument mot ytterligare exploatering i området Djurkälla, Kårsby och Bromma. Det är anmärkningsvärt att denna riktlinje som så tydligt finns angiven i kommunens översiktsplan inte följs. Vi anser det mycket märkligt att det i förslaget om riktlinjer framförs att det finns fastighetsägare, som visar intresse att exploatera sina fastigheter i strandnära lägen. Framför allt vad gäller just detta område som varit föremål för framtagandet av ett detaljplaneprogram, vilket varit vilande sedan sex år tillbaka. I detta vilande detaljplaneprogram fastslås att en exploatering av området får en negativ påverkan på miljön och klimatet. Dessutom påverkas riksintressen för naturvård, friluftsliv och geologi negativt. Vid en genomförd naturvärdesinventering av lövskogar vid Bromma och Kårsbyån visar det sig att huvuddelen av blandlövskogen i Bromma har mycket höga naturvärden. Omgivande skog vid Kårsbyån, som delvis är ett Natura 2000-område, är nyckelbiotopklassad och i ån finns ett värdefullt fiskbestånd. I det vilande detaljplaneprogrammet konstateras det att detta program kommer att medföra betydande miljöpåverkan, vilket kommer att kräva att en miljökonsekvensbeskrivning genomförs innan ett eventuellt exploateringsbeslut kan fattas.

Det rimmar illa att kommunen anger att planeringen ska ta hänsyn till och värna en biologisk mångfald och vara ekologiskt hållbart, samtidigt som man pekar ut skogen i Bromma och området kring Kårsby som möjligt område för exploatering av bostäder. Detta skapar inte trovärdighet i kommunens förslag till riktlinjer.

Lägg i stället fokus på minskad miljöbelastning på mark och vatten och på biologisk mångfald. Utveckla områdets befintliga naturvärden och förutsättningar för friluftsliv. Följ kommunens egna Handlingsplan för friluftsliv 2013. I denna handlingsplan anges exempelvis under rubriken ”Grönstruktur och tillgänglighet” att kommunen ska sammanlänka stråket Varamon mot Djurkälla och att detta stråk är viktigt att bevara. Här fastslås att värdet för friluftslivet skulle öka om en vandringsled anläggs mellan Kårsby och Övralid och att en sådan led även skulle förbättra anknypningen från Motala stad, via Varamon mot Övralid och andra friluftsområden norr om staden.

Naturskyddsföreningen kräver att Motala kommun tillämpar redan existerande riktlinjer som är beslutade i översiktsplanen och att exploateringsplaner för bostäder i Djurkälla, Kårsby och Bromma avslutas omgående. Låt ett sådant beslut bli ett paradigmskifte för en utveckling i riktning mot en modern, attraktiv och miljömedveten kommun att bo och leva i. Betrakta kommunens markköp i E-lux-området i Bromma som ett led i att skapa ökad rådighet över markanvändningen. Följ den egna handlingsplanen för friluftsliv och ge satsningen på biologisk mångfald och minskad klimatpåverkan ett konkret exempel på att Motala kommun menar allvar med sin klimat- och miljöpolitik.

Naturskyddsföreningen Motala
Inger Lundqvist, ordförande